

O. ref. : A / 96 / 001 / 16

BETREFT : Verzoek van het College van Secretarissen-generaal om aan de federale ministeries vrijstelling van aangifte te verlenen of minstens een beperkte aangifte toe te staan.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid de artikelen 17 en 29;

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Justitie d.d. 27 december 1995;

Gelet op het verslag van de Heer E. VAN HOVE;

Brengt op 31 januari 1996 het volgende advies uit :

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

In een schrijven van 8 december 1995, gericht aan de Minister van Justitie, vraagt het College van Secretarissen-generaal o.m. om :

- de vrijstelling van aangifte voor de (federale) ministeries te willen overwegen;
- zoniet, minstens een beperkte aangifte te willen toestaan.

Als motivering daartoe wordt aangegeven: "de enorme impact van dergelijke verplichting op de goede werking van de instellingen".

De Minister van Justitie wijst in zijn adviesaanvraag op het feit dat hij de globale vrijstelling van de aangifteplicht niet weerhouden heeft. Hij wenst het advies van de Commissie over het toestaan van een beperkte aangifte voor bepaalde verwerkingen van de federale ministeries.

II. VERDUIDELIJKING

De vraag van het College van Secretarissen-generaal betreft het toestaan van een beperkte aangifte in hoofde van een houder van bestanden, de ministeries. Terecht herformuleert de Minister van Justitie deze vraag tot een vraag naar het toestaan van een beperkte aangifte voor bepaalde verwerkingen van de federale ministeries. De wet voorziet in Art.17, 8 inderdaad niet in mogelijke vrijstellingen of beperkte aangifte ten gunste van een houder van bestanden, maar enkel voor bepaalde soorten van verwerkingen, ongeacht de houder van de bestanden.

Daaruit volgt eveneens dat de ministeries nu reeds zullen vrijgesteld worden van aangifte voor een aantal verwerkingen op grond van het koninklijk besluit dat eerlangs verwacht kan worden, voorzover die verwerkingen beantwoorden aan de criteria daarin voorzien.

III. HET STELSEL VAN BEPERKTE AANGIFTEN

In haar advies nr. 11/94 van 18 april 1994 heeft de Commissie geoordeeld dat een systeem van beperkte aangiften, alhoewel voorzien in de wet, moeilijk toepasbaar was in het kader van de Belgische wetgeving en meer specifiek gezien de haar toegekende bevoegdheden. Als alternatief heeft ze een systeem van standaardaangiften voorgesteld. De overweging daarbij was dat de Franse Commissie, de CNIL, over de normerende bevoegdheid beschikt om a priori verwerkingen in een 'norme simplifiée' te omschrijven en daaraan beantwoordende beperkte aangiften in te voeren.

De doelstelling die bij beide 'vereenvoudigingen', de beperkte aangifte of de standaardaangifte, voor ogen staat, is dezelfde : voor veel voorkomende verwerkingen de administratieve last van de aangifteplichtigen zoveel mogelijk verlichten, zonder de volledigheid van het openbaar register aan te tasten. Voor beide systemen geldt dat het slecht toepasbaar is voor 'veel voorkomende', gelijkaardige verwerkingen door verschillende houders van bestanden.

Met het invoeren van een vrijstelling van aangifte voor zulke verwerkingen, mits zij kennelijk geen gevaar inhouden voor de persoonlijke levenssfeer, heeft de overheid geoordeeld dat zulke 'volledigheid' van het openbaar register eerder de transparantie hindert dan bevordert : het register wordt dan 'overspoeld' met wat men 'triviale', door iedereen gekende verwerkingen zou kunnen noemen, die het zicht belemmeren op de verwerkingen die opvolging vereisen. Eens men een stelsel van vrijstellingen invoert, worden andere mogelijkheden tot vereenvoudiging van de aangifte grotendeels zonder voorwerp.

Bij de voorziene vrijstellingen zijn er trouwens enkele gevallen die de bijzondere aandacht van de overheidssector verdienen. Zo wordt er vrijstelling van aangifte voorzien voor verwerkingen door administratieve overheden waarvoor door of krachtens de wet specifieke beschermingsvoorschriften zijn uitgevaardigd. Dit kan een aansporing zijn om het wettelijk statuut van een aantal verwerkingen uit te klaren. Tevens wordt er voorzien in de vrijstelling van aangifte voor verwerkingen die in het kader van de sociale zekerheid worden opgezet. Deze vrijstelling wordt verantwoord, zowel door het bestaan van specifieke wettelijke beschermingsvoorschriften als door het feit dat in deze sector veiligheidsconsulenten werden aangesteld die waken over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in deze instellingen. De Europese richtlijn voorziet zulk regime van veiligheidsconsulenten als een alternatief voor het regime van aangiften. Ook dit kan een inspiratiebron zijn voor de overheidssector om een eigen, meer aangepast beschermingsbeleid te ontwikkelen.

Een opvolging van geautomatiseerde verwerkingen in de overheidssector is heden ten dage ten zeerste gewenst. De automatisering van verwerkingen van persoonsgegevens is binnen de overheidsdiensten in volle opgang. Meegevoerd door het enthousiasme dat het ontdekken van deze nieuwe technologische mogelijkheden meebrengt, wordt er soms nogal licht omgesprongen met aspecten zoals de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de noodzaak om stringente veiligheidsmaatregelen te nemen. De noodzaak om naar aanleiding van een aangifteplicht een systematische analyse door te voeren van de eigen praktijken en doelstellingen is ten zeerste gewenst en moet zeer zeker niet gezien worden als een nutteloze tijdverspilling.

OM DEZE REDENEN

Oordeelt de Commissie dat het niet aangewezen is om voor bepaalde verwerkingen van de federale ministeries een beperkte aangifte in te voeren.

De secretaris,

De voorzitter,

(get.) J. PAUL.

(get.) P. THOMAS.